

## فرستی برای پالایش رسانه‌ای

آرش فهیم

سردبیر  
قاب کوچک

مناسبت‌های دینی و مذهبی همچون ماه صفر و پیاده‌روی اربعین برای رسانه ملی، موقعیتی بکر و ارزنده در جاری شدن فضای معنویت و انسجام ملی در کشور است؛ فرصتی که صداوسیما امسال قدر آن را دانست به گونه‌ای که از ابتدای ماه محرم، برنامه‌هایی در قالب‌های گوناگون برای پاسخ به نیاز مخاطب تهیه و تأمین کرده است.

به عبارت دیگر می‌توان گفت در ماه صفر و به‌ویژه در آستانه اربعین حسینی یک سیطره و تفوق جدی و فراگیر از رویکرد معارفی در برنامه‌های سیما هویدا است که فضای کلی رسانه را هم کاملاً تحت تأثیر خود قرار می‌دهد.

این موضوع از دو جنبه قابل تأمل است:

اول آن‌که شاهد حجم فراوانی برنامه بر مبنای معارف دینی و تاریخی اصیل هستیم که به لحاظ محتوا و بار معنایی، قابل دفاع است.

و دوم این‌که چینش برنامه‌های معارفی در این مناسبت خاص، دارای تأثیر مثبت در ذهن و روان مخاطب همیشگی رسانه ملی است.

امامی توان از این فرصت کم‌نظیر برای پالایش رسانه‌ای بهره برد. به این ترتیب که محتوای تاریخی و معارفی در تمام طول سال در برنامه‌هایی با شکل‌ها، گونه‌ها و قالب‌های گوناگون بهره برد. یعنی حتی سرگرم‌کننده و مفرح‌ترین برنامه‌ها نیز از رویکرد محتوای معارفی فاصله نداشته باشد. ای بسا برنامه‌های سرگرمی‌ساز که مخاطب را غرق در جاذبه خود می‌سازد، به طور غیرمستقیم و زیرپوستی، مفاهیم ارزشی را بهتر از برنامه‌های مختص این گونه موضوعات به مخاطب عام منتقل و در ناخودآگاه او ثبت کند.



البته این نیازمند یک جمع متخصص اسلام شناس و رسانه آگاه است تا با رصد برنامه‌های رسانه، چه از بعد ساختاری و چه از منظر محتوایی به آسیب شناسی و محک آن‌ها بر مبنای منویات و آموزه‌های دینی بپردازند و تبیین کنند که این برنامه‌ها با چه ملاکی، بر چه میزانی و به چه مقداری توانسته است بر اساس مدل برنامه سازی اصیل دینی به مخاطب آگاهی بخشی و بر او اثرگذاری کند.

این فرآیند باید یک رویکرد مستمر و در مقاطع مختلف و فصول متعدد سال باشد. رسانه نیازمند برنامه‌سازی دینی در تمام مقاطع سال و بر مبنای سبک زندگی متعالی و مماس با شرایط روزگار و دست‌اندا‌زهای جامعه امروز است و منویات معرفتی و آموزه‌های عرفانی باید در تمام اوقات سال و مخاطب رسانه، جاری و ساری باشد تا بتواند به تأثیرات عمیق و مانا و پایایی منجر شود.

پیش تولید نسخه سریالی و سینمایی حادثه شاهچراغ کلید خورد

# سیمافیلیم علیه تروریسم

نفیسه خلیلی

روزنامه‌نگار

هفته گذشته بود که مهدی نقویان، رئیس مرکز سیمافیلیم با حضور در برنامه «نقد سینما» شبکه چهار از تولید مینی سریال و فیلم سینمایی مرتبط با حادثه تروریستی شاهچراغ خبر داد و گفت: این کار در مرحله پیش تولید است و از این جنس کارها در سیمافیلیم زیاد است. این مرکز در دوره تحول به ژانر تاریخی ورود کرده است و تنوع ژانری در سریال سازی تلویزیون دیده می‌شود. نقویان در پاسخ به سؤال خبرنگار ما مبنی بر این‌که قرار است از کدام زاویه به حادثه شاهچراغ پرداخته شود، گفت: کار ما مرتبط با واقعه اول شاهچراغ است. ما از چند ماه پیش تحقیقات ساخت فیلمنامه را شروع کردیم. الان فیلمنامه کارآماده است که در قالب شش قسمت سریال و یک قسمت سینمایی تولید شده است. پیش تولید سریال در حال انجام است تا ان شاء الله... زمان تولید برسد.



نشده است.

نقویان درباره پرداخت به موضوعات قهرمانانه کشور بیان کرد: حادثه شاهچراغ تاریخ قهرمانانه کشور است که به تعبیر حضرت آقا، این حادثه مانند واقعه عاشورا است و باید روایتش کرد. این واقعه موضوعی نیست که بگوئیم سه ماه دیگر از اهمیت آن کاسته می‌شود. واقعه مهمی است که دنیا در برابرش سکوت کرده است. باید کار ماندگاری تولید شود تا تأثیرگذار بوده و در هر زمان هم قابلیت پخش داشته باشد.

رئیس مرکز سیمافیلیم در پاسخ به این سؤال که یکی از افراد بازمانده از آن حادثه تروریستی آرتین بود که مورد توجه مقامات و رسانه‌ها قرار گرفت، آیا در این سریال به این کودک هم پرداخته می‌شود؟ گفت: فعلاً نمی‌توان به طور دقیق از جزئیات آن سخن گفت. ما سعی می‌کنیم درباره شهدا حق مطلب ادا شود. سوژه‌ها را یک جنسی انتخاب نکردیم و به خاطر این‌که سریال به تکرار نیفتد و جذابیت دراماتیک داشته باشد، از سوژه‌های مختلف استفاده کردیم. با انتخاب تیم حرفه‌ای که برای نگارش فیلمنامه است، درام کار شکل

رئیس مرکز سیمافیلیم در پاسخ به این سؤال که آیا این سریال حالت مستندگونه دارد و از بازماندگان حادثه شاهچراغ استفاده شده است، توضیح داد: این سریال براساس داستان حدود شش، هفت نفر از افرادی است که با در واقعه به شهادت رسیدند یا مجروح شدند. فیلمنامه براساس آنها جلو می‌رود، یعنی متن فیلمنامه طبق ماجراهای رخ داده شده نوشته شده است. دخل و تصرفی در قصه اصلی نشده ولی بستر فیلم سریالی و درام‌گونه است و فضای مستندگونه ندارد. سریال فضای نمایشی جدی دارد.

وی در پاسخ به این سؤال که آیا به پرونده‌های تروریستی مرتبط با این حادثه هم پرداخته می‌شود، تصریح کرد: خیر، زاویه دید سریال امنیتی و تروریستی نیست. روایت سریال از زاویه دید آدم‌های مختلف است که چگونه به حادثه شاهچراغ مرتبط شدند و اتفاقات و تعلیق‌های بعد از آن که آیاننده می‌ماند یا نه. اگر ما بخواهیم نسخه سینمایی آن را عرضه کنیم، احتمالاً نسخه سریالی آن را نگه داریم و بعد از اکران سینمایی، سریال را پخش کنیم. با این حال هنوز تصمیم‌گیری نهایی

گرفته و ان شاء الله... حق مطلب ادا می‌شود. سال گذشته آیت‌الله خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی در بخشی از بیانات خود با خانواده‌های شهدای شاهچراغ به این نکته اشاره کردند که این قضیه را (حادثه شاهچراغ) نباید بگذارند فراموش بشود. البته فراموش نمی‌شود اما بایستی دستگاه‌های فرهنگی ما، دستگاه‌های رسانه‌ای ما، عناصر هنری ما، این قضیه را مثل قضیه عاشورا، مثل قضایای گوناگون تاریخی نگه دارند، بزرگ کنند، ترسیم کنند، آیندگان بفهمند. ما در این زمینه‌ها کوتاهی داریم؛ ما در قضیه رسانه و تبلیغ و ترسیم واقعیات کوتاهی داریم. خیلی از جوان‌های ما و شما قضایای ۲۰ سال قبل را نمی‌دانند، قضایای منافقان را نمی‌دانند[...].

پیمان جلی، رئیس رسانه ملی هم در مراسم قدردانی از عوامل سریال «نیکان» گفته بود، ما نیازمند به تصویر کشیدن قهرمانان و به رخ کشیدن تاریخ پرشکوه کشور و داستان‌های قهرمانانه‌ایم؛ یک مصداق آن خادم حرم حضرت شاهچراغ که با دست خالی جلوی یک تروریست را گرفت و یک داستان واقعی است، که این روزها اتفاق افتاده است. این به منزله یک فراخوان عمومی است و از طراحان و نویسندگان می‌خواهیم که به میدان بیایند و ما هم زمینه کار را برای تولید اثر در این خصوص فراهم می‌کنیم.



متن فیلمنامه طبق

ماجراهای رخ داده

شده نوشته شده

است. دخل و تصرفی در

قصه اصلی نشده ولی

بستر فیلم سریالی و

درام‌گونه است و فضای

مستندگونه ندارد